

ZAKON O UDOMITELJSTVU

Glava I. OPĆE ODREDBE	2
Glava II. NAČELA UDOMITELJSTVA	3
Glava III. VRSTE UDOMITELJSTVA	3
Glava IV. UVJETI ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA	5
1. UVJETI KOJE MORAJU ISPUNJAVATI UDOMITELJ I UDOMITELJSKA OBITELJ	5
2. BROJ I VRSTE KORISNIKA UDOMITELJSTVA	6
Glava V. DAVANJE, OBNOVA, PRIVREMENO UKIDANJE I PRESTANAK DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA	7
1. DAVANJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA	7
2. OBNOVA DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA	8
3. PRESTANAK DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA	8
Glava VI. UDOMITELJSKI UGOVOR	9
Glava VII. UDOMITELJSKA NAKNADA I NAKNADA ZA USLUGE SMJEŠTAJA I DRUGE POTREBE KORISNIKA	10
1. UDOMITELJSKA NAKNADA	10
2. ISPLATA UDOMITELJSKE NAKNADE	10
3. NAKNADA ZA USLUGE SMJEŠTAJA I DRUGE POTREBE KORISNIKA	10
Glava VIII. OBVEZE, ODGOVORNOSTI I PRAVA UDOMITELJA, CENTARA I TIMA ZA UDOMITELJSTVO	11
1. OBVEZE UDOMITELJA	11
2. POSEBNE ODREDBE O UDOMITELJSTVU ZA DJECU	12
3. POSEBNE ODREDBE O UDOMITELJSTVU ZA ODRASLE	13
4. STRUČNA POTPORA UDOMITELJSTVU	13
5. OBVEZE I ODGOVORNOSTI CENTARA	13
Glava IX. PRAVA I OBVEZE KORISNIKA UDOMITELJSTVA	15
1. OBVEZE KORISNIKA UDOMITELJSTVA	15
2. PRAVA UDOMLJENOG DJETETA I ODRASLE OSOBE	15
Glava X. OSPOSOBLJAVANJE I EDUKACIJE	16
Glava XI. EVIDENCIJA I REGISTAR PODATAKA	17
Glava XII. NAGRADE I PRIZNANJA	17
Glava XIII. KAZNENE ODREDBE	17
Glava XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	18
Prijelazne i završne odredbe iz NN 78/12:	19

PODZAKONSKI PROPISI

- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije udomiteljskih obitelji, registra udomiteljskih obitelji i smještenih korisnika te sadržaju obrasca izvješća udomitelja (NN [48/08](#))
- Pravilnik o sadržaju i trajanju osposobljavanja i edukacije udomiteljske obitelji (NN [48/08](#))
- Pravilnik o stambenim, socijalnim i drugim uvjetima za obavljanje udomiteljstva (NN [48/08](#))
- Odluka o mjerilima i kriterijima za utvrđivanje udomiteljske naknade (NN [22/12](#), [22/14](#))

ZAKON O UDOMITELJSTVU

Glava I. OPĆE ODREDBE

1. Predmet Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuju ovlasti centara za socijalnu skrb u davanju, oduzimanju, te obnovi dozvole za obavljanje udomiteljstva i druge njihove ovlasti i obveze u obavljanju udomiteljstva, uvjeti koje mora ispunjavati udomiteljska obitelji za stjecanje dozvole za obavljanje udomiteljstva, način obavljanja i prestanak obavljanja udomiteljstva, te druga pitanja povezana s udomiteljstvom ako nisu uređena zakonom kojim je uređena djelatnost socijalne skrbi.

(2) Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu i propisima koji se donose na temelju njega, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

2. Značenje pojedinih izraza

Članak 2.

U smislu ovoga Zakona pojedini izrazi imaju sljedeća značenja:

1. Udomiteljstvo je oblik skrbi izvan vlastite obitelji kojim se djetetu ili odrasloj osobi osigurava smještaj i skrb u udomiteljskoj obitelji.
2. Udomiteljska obitelj je obitelj koja ima dozvolu za obavljanje udomiteljstva, a čine je udomitelj, njegov bračni ili izvanbračni drug i drugi srodnici s kojima udomitelj živi u zajedničkom kućanstvu.
3. Udomitelj je predstavnik udomiteljske obitelji ili samac koji pruža usluge skrbi udomljenom korisniku, na čije ime se daje dozvola za obavljanje udomiteljstva i koji sklapa udomiteljski ugovor, u skladu s ovim Zakonom.
4. Korisnik udomiteljstva je dijete, mlađa punoljetna osoba do završetka redovitog školovanja i najduže godinu dana nakon završetka redovitog školovanja ako se ne može zaposliti a najduže do 26. godine života, ili odrasla osoba koja je ostvarila pravo na usluge skrbi izvan vlastite obitelji i smještena je u udomiteljsku obitelj na temelju rješenja centra za socijalnu skrb (u daljnjem tekstu: Centar).
5. Tim za udomiteljstvo je stručni tim kojeg čine stručni radnici Centara koji obavljaju poslove vezane za udomiteljstvo.
6. Centar udomitelja je Centar na čijem području udomiteljska obitelj ima prebivalište.
7. Centar korisnika je Centar koji je korisniku priznao pravo na skrb izvan vlastite obitelji i donio rješenje za smještaj korisnika u udomiteljsku obitelj.
8. Udomiteljska naknada je naknada udomitelju za njegov rad, pruženu skrb i uloženi trud u zbrinjavanju korisnika na smještaju u skladu s njegovim individualnim planom promjene i rješenjem Centra.
9. Naknada za korisnika je naknada kojom se podmiruju troškovi usluge smještaja i druge potrebe udomljenog korisnika.
10. Udomiteljski ugovor je ugovor o međusobnim pravima i obvezama koji sklapaju Centar udomitelja i udomitelj nakon izdavanja dozvole za rad, a prije smještaja prvog korisnika.

Glava II. NAČELA UDOMITELJSTVA

Članak 3.

Udomiteljstvo u Republici Hrvatskoj provodi se u skladu s temeljnim načelima socijalne skrbi i načelima obiteljskog okruženja, održivosti socijalnih veza i uključenosti korisnika.

1. Načelo obiteljskog okruženja

Članak 4.

(1) Korisnik udomiteljstva ostvaruje osnovnu i specifičnu skrb i potporu u udomiteljskoj obitelji koja je njemu poticajno i pozitivno obiteljsko okruženje.

(2) Smještajem korisnika u udomiteljsku obitelj, korisnik postaje ravnopravni član udomiteljske obitelji.

2. Načelo održivosti socijalnih veza

Članak 5.

Korisnika udomiteljstva upućuje se na smještaj u udomiteljsku obitelj u njegovoj lokalnoj zajednici, radi održivosti obiteljskih i drugih socijalnih veza i očuvanja postignute razine njegove socijalne uključenosti, osim ako to nije u njegovom interesu ili na tom području nema udomiteljskih obitelji.

3. Načelo uključenosti

Članak 6.

Korisnik udomiteljstva ima aktivnu ulogu u zadovoljavanju svojih potreba, a potrebne usluge mu osiguravaju međusobno povezani i koordinirani pružatelji usluga u lokalnoj zajednici.

4. Načelo najboljeg interesa za korisnika

Članak 7.

Pri utvrđivanju potrebe i okolnosti za smještaj korisnika u udomiteljsku obitelj, voditi se potrebama korisnika, odnosno ciljevima individualnog plana.

Glava III. VRSTE UDOMITELJSTVA

Članak 8.

Udomiteljstvo prema potrebama korisnika po ovom Zakonu je:

1. tradicionalno udomiteljstvo,
2. specijalizirano udomiteljstvo,
3. hitno udomiteljstvo i
4. povremeno udomiteljstvo.

1. Tradicionalno udomiteljstvo

Članak 9.

(1) Tradicionalno udomiteljstvo je udomiteljstvo kojim se pružaju usluge skrbi djetetu i mlađoj punoljetnoj osobi bez odgovarajuće roditeljske skrbi čiji psihofizički razvoj i razina funkcioniranja ne odstupa značajnije od razvoja i odrastanja djeteta iste životne dobi, a za koje je procijenjeno da je primjena udomiteljstva u njegovom najboljem interesu, odrasloj osobi za zadovoljavanje svakodnevnih životnih potreba povezanih uz njegovu životnu dob ili zdravstveno stanje, te maloljetnoj trudnici, trudnici s jednim ili više djece do 7. godine života, maloljetnoj majci s djetetom ili maloljetnim roditeljima s djetetom ako se na taj način osnažuje njihovo roditeljstvo i ako nemaju obiteljsku potporu.

(2) Iznimno, djetetu koje nije na smještaju, u skladu s njegovim individualnim planom promjene, mogu se pružiti usluge boravka u okviru tradicionalnog udomiteljstva, ako u lokalnoj zajednici nema pružatelja usluge boravka, a postoji potreba djeteta za boravkom kojim se sprječava izdvajanje djeteta iz vlastite obitelji.

(3) Trajanje, vrste i opseg usluga tradicionalnog udomiteljstva određeni su individualnim planom promjene korisnika.

2. Specijalizirano udomiteljstvo

Članak 10.

(1) Specijalizirano udomiteljstvo je udomiteljstvo kojim se korisniku pružaju specijalizirane usluge skrbi, zadovoljavanjem njegovih osnovnih i dodatnih životnih potreba, povezanih uz njegov psihofizički razvoj i razinu funkcioniranja koji odstupaju značajnije od razvoja i odrastanja djeteta iste životne dobi, ili uz veće probleme u ponašanju, teže zdravstveno stanje ili invaliditet, a korisniku potrebnu skrb pruža specijalizirani udomitelj koji ima posebna znanja i vještine, te članovi njegove obitelji.

(2) Specijalizirani udomitelj pruža usluge skrbi iz stavka 1. ovoga članka korisnicima i to: djeci i mladeži s problemima u ponašanju koji su učestali, trajni i jačeg intenziteta; grubo zanemarivanoj i zlostavljanoj djeci; djeci s težim ili višestrukim teškoćama u razvoju; HIV pozitivnoj djeci i mladeži te roditeljima s djetetom za koje je procijenjeno da je njihov zajednički smještaj u specijaliziranu udomiteljsku obitelj u njihovom najboljem interesu.

(3) Specijalizirani udomitelj pruža usluge skrbi odraslim korisnicima iz stavka 1. ovoga članka (osobe s invaliditetom, HIV pozitivne osobe, osobe s problemima ovisnosti), za koje je procijenjeno da je njihov smještaj u specijaliziranu udomiteljsku obitelj u njihovom najboljem interesu.

(4) Trajanje, vrste i opseg usluga specijaliziranog udomiteljstva te korisnikove dodatne potrebe određeni su individualnim planom promjene korisnika.

3. Hitno udomiteljstvo

Članak 11.

(1) Hitno udomiteljstvo je udomiteljstvo kojim se korisniku radi njegove sigurnosti, zaštite ili drugih životnih interesa mora zbog neke krizne situacije hitno osigurati privremeni smještaj u udomiteljsku obitelj do prestanka te situacije i stvaranja uvjeta za njegov povratak u vlastitu obitelj ili do osiguravanja drugih oblika skrbi u skladu s njegovim individualnim planom promjene.

(2) Krizne situacije iz stavka 1. ovoga članka su kada je dijete napušteno od roditelja, kada ga roditelji grubo zanemaruju ili zlostavljaju, kada su roditelji spriječeni brinuti o djetetu zbog teške bolesti ili smrti i druge takve situacije kada ga je potrebno hitno zbrinuti.

(3) Krizne situacije iz stavka 1. ovoga članka su i kada je odraslu osobu potrebno hitno zbrinuti jer je starija, nemoćna, napuštena, a ovisna o pomoći i njezi druge osobe, ili je zbog elementarne nepogode ostala bez vlastitog doma, ako je žrtva nasilja, u slučaju kada umre roditelj koji je skrbio o osobi s invaliditetom, a nema o njoj tko skrbiti, ili je na drugi način životni interes odrasle osobe ugrožen.

(4) Hitno udomiteljstvo može trajati najdulje mjesec dana u neprekidnom trajanju, a može ga obavljati udomitelj koji obavlja tradicionalno i specijalizirano udomiteljstvo, kao nesrodnički, srodnički ili profesionalni udomitelj, ako za smještaj korisnika ima osigurane propisane uvjete.

4. Povremeno udomiteljstvo

Članak 12.

(1) Povremeno udomiteljstvo je udomiteljstvo kojim se djeci i odraslim osobama pružaju usluge skrbi na privremenom smještaju tijekom pripreme za stalni smještaj u tu udomiteljsku obitelj, ili za dijete ili odraslu osobu koja je na duljem smještaju u domu socijalne skrbi, radi njihove prilagodbe na obiteljski način života i/ili pripreme za samostalan život.

(2) Povremeno udomiteljstvo je i udomiteljstvo za dijete s razvojnim ili zdravstvenim teškoćama ili za odraslu osobu s invaliditetom, koji žive u vlastitoj ili udomiteljskoj obitelji, pa se upućuju na smještaj u drugu udomiteljsku obitelj na kraće vrijeme (vikend, praznike) radi predaha i očuvanja kapaciteta vlastite ili udomiteljske obitelji i sprječavanja nepovoljnih situacija koje bi mogle privremeno ugroziti funkcioniranje obitelji i dobrobit djeteta.

(3) Povremeno udomiteljstvo, osim u iznimnim situacijama, može trajati najdulje do tri mjeseca u neprekidnom trajanju, a može ga obavljati udomitelj koji obavlja tradicionalno ili specijalizirano udomiteljstvo, kao nesrodnički ili srodnički udomitelj, ako za smještaj korisnika ima osigurane propisane uvjete.

Članak 13.

Udomiteljstvo prema statusu udomitelja po ovom Zakonu je:

1. nesrodničko udomiteljstvo,
2. srodničko udomiteljstvo.

1. Nesrodničko udomiteljstvo

Članak 14.

Nesrodničko udomiteljstvo je udomiteljstvo koje obavljaju udomitelj i članovi udomiteljske obitelji koji nisu u krvnom ili tazbinskom srodstvu s korisnikom, a može biti tradicionalno, specijalizirano, hitno i povremeno udomiteljstvo.

2. Srodničko udomiteljstvo

Članak 15.

(1) Srodničko udomiteljstvo je udomiteljstvo koje obavljaju udomitelj i članovi udomiteljske obitelji, koji su u krvnom i/ili tazbinskom srodstvu s korisnikom, kada je takav oblik skrbi u njegovom najboljem interesu.

(2) Srodnici korisnika koji mogu obavljati srodničko udomiteljstvo po ovom Zakonu su: baka, djed, stric, teta, ujak, braća/polubraća i unuci te njihovi bračni/izvanbračni partneri.

(3) Iznimno, srodnički udomitelji mogu biti i drugi srodnici korisnika ukoliko stručni tim Centara korisnika procijeni da je to u najboljem interesu korisnika.

(4) Srodnička udomiteljska obitelj može obavljati sve vrste udomiteljstva iz članka 8. ovoga Zakona, u skladu s procjenom stručnog tima Centara korisnika i propisanim uvjetima.

Članak 16.

Brisan.

Glava IV. UVJETI ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

Članak 17.

Brisan.

1. UVJETI KOJE MORAJU ISPUNJAVATI UDOMITELJ I UDOMITELJSKA OBITELJ

Članak 18.

(1) Osoba koja želi obavljati udomiteljstvo mora:

- biti hrvatski državljanin,
- biti punoljetna,
- imati prebivalište u Republici Hrvatskoj,
- imati poslovnu sposobnost,
- imati zdravstvenu sposobnost koju dokazuje potvrdom izabranog doktora opće/obiteljske medicine,
- imati završeno najmanje osnovnoškolsko obrazovanje,
- imati sposobnosti za potrebnu skrb o korisnicima, njihovu zaštitu, čuvanje, njegu, odgoj i zadovoljavanje drugih potreba, prema stručnoj procjeni tima za udomiteljstvo, i
- imati propisane stambene i materijalne uvjete za obavljanje udomiteljstva.

(2) Iznimno, ako se u postupku izrade individualnog plana promjene, obzirom na sve okolnosti utvrdi da je to u najboljem interesu korisnika, srodnički udomitelj može biti i osoba koja ima niži stupanj obrazovanja od propisanog stavkom 1. podstavkom 6. ovoga članka.

(3) Iznimno od stavka 1. podstavka 1. ovoga članka, ako je to od osobitog interesa za korisnika, udomitelj može biti stranac sa stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj koji ispunjava propisane uvjete i prethodno je pribavio suglasnost ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(4) Udomitelj ili članovi udomiteljske obitelji, osim srodničkog udomitelja i članova njegove obitelji, moraju ostvarivati vlastita sredstva za uzdržavanje, a minimalni mjesečni prihod za uzdržavanje udomitelja samca ili udomitelja i članova udomiteljske obitelji mora biti veći za 70% od iznosa visine pomoći za uzdržavanje utvrđene Zakonom o socijalnoj skrbi.

(5) Odrasli članovi udomiteljske obitelji moraju imati zdravstvenu sposobnost koju dokazuju potvrdom izabranog liječnika opće/obiteljske medicine.

Članak 19.

(1) Udomiteljstvo ne može obavljati obitelj:

- u kojoj su poremećeni obiteljski odnosi,
- u kojoj je udomitelju ili drugom članu obitelji izrečena mjera obiteljskopravne zaštite,
- u kojoj je udomitelj ili drugi član obitelji osoba društveno neprihvatljivog ponašanja,
- u kojoj bi zbog bolesti udomitelja ili člana obitelji moglo biti ugroženo zdravlje ili drugi interesi korisnika.

(2) Osobom društveno neprihvatljivog ponašanja, u smislu ovoga Zakona, smatraju se:

- osobe koje su pravomoćnom presudom proglašene krivom za počinjenje kaznenog djela koje se progoni po službenoj dužnosti ili prekršaja za nasilje u obitelji, dok za isto nije nastupila rehabilitacija,
- osobe protiv kojih se vodi kazneni postupak za kaznena djela koja se progone po službenoj dužnosti ili prekršajni postupak za nasilje u obitelji,
- osobe koje su ovisne o alkoholu ili opojnim drogama.

(3) Centar udomitelja obavezan je po službenoj dužnosti pribaviti dokaz da se protiv osobe koja je podnijela zahtjev za obavljanje udomiteljstva i članova njegove obitelji ne vodi kazneni postupak te da nisu osuđeni za kaznena djela/prekršaj.

Članak 20.

(1) Dobna razlika između udomitelja i udomljenog djeteta ne smije biti manja od 20 godina, osim ako je to u interesu udomljenog djeteta.

(2) Dobna razlika između udomitelja i udomljenog korisnika ne može biti veća od 50 godina, osim kada se radi o srodničkoj udomiteljskoj obitelji ili ako je to u interesu djeteta ili odrasle osobe koja se udomljava.

(3) Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje udomiteljstva ne može podnijeti osoba starija od 60 godina, osim kod srodničkog udomiteljstva.

(4) Odredba iz stavka 3. ovoga članka ne odnosi se na udomitelje koji podnose zahtjev za obnavljanje dozvole za obavljanje udomiteljstva.

(5) Udomitelju koji je navršio 65 godina ne može se odobriti smještaj novih korisnika, osim kod srodničkog udomiteljstva.

Članak 21.

Stambene, socijalne i druge uvjete za obavljanje udomiteljstva; sadržaj i način vođenja evidencija i registara propisanih ovim Zakonom te sadržaj, način i trajanje osposobljavanja i edukacija propisanih ovim Zakonom, kao i druga pitanja za koja je to određeno ovim Zakonom propisuju se jednim ili s više pravilnika koje donosi ministar nadležan za poslove socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: ministar).

Članak 22.

(1) Osposobljavanje je obvezno za sve udomitelje prije izdavanja dozvole i prijema na smještaj prvog korisnika, osim kod srodničkog udomiteljstva kod kojeg je udomitelj dužan odazvati se na osposobljavanje u roku koji odredi Centar, a tijekom obavljanja udomiteljstva obvezne su edukacije udomitelja.

(2) Osposobljavanje iz stavka 1. ovoga članka obvezno je i za bračnog/izvanbračnog druga udomitelja ili drugog odraslog člana udomiteljske obitelji u trajanju od polovice vremena utvrđenog člankom 51. stavkom 2. podstavkom 2. ovoga Zakona.

Članak 23.

Brisan.

2. BROJ I VRSTE KORISNIKA UDOMITELJSTVA

Članak 24.

(1) Udomiteljska obitelj u pravilu skrbi o istoj vrsti korisnika socijalne skrbi, posebno o djeci, a posebno o odraslim osobama, osim kada postoji potreba o zajedničkoj skrbi o roditelju s djetetom, braći i sestrama, maloljetnim roditeljima ili bračnim/izvanbračnim drugovima.

(2) Udomiteljska obitelj koja skrbi o djeci može istodobno skrbiti o djeci bez roditelja, djeci koju roditelji zanemaruju ili zlorabe svoje roditeljske dužnosti, djeci s problemima u ponašanju, HIV pozitivnoj djeci, djeci s teškoćama u razvoju i djeci žrtvama obiteljskog nasilja, ukoliko je to u najboljem interesu djece i ako ispunjava za to posebne uvjete propisane pravilnikom iz članka 21. ovoga Zakona.

(3) Udomiteljska obitelj koja skrbi o odraslim osobama može istodobno skrbiti o odraslim osobama s različitom vrstom invaliditeta.

(4) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u slučaju kada tijekom smještaja kod korisnika nastanu takve promjene da više ne pripada istoj vrsti korisnika socijalne skrbi, udomiteljska obitelj, uz procjenu potreba korisnika i suglasnost Centara udomitelja i Centara korisnika, može i nadalje skrbiti o korisniku, ako to nije protivno interesima drugih smještenih korisnika.

Članak 25.

(1) U udomiteljskoj obitelji može biti smješteno najviše troje djece.

(2) Iznimno, u udomiteljskoj obitelji može biti smješteno i više od troje djece ako se radi o braći i sestrama, majci s malim djetetom ili korisnicima hitnog i povremenog udomiteljstva, koja ispunjava propisane uvjete, uz prethodnu suglasnost Centara udomitelja.

(3) Ako udomiteljska obitelj skrbi o djeci s teškoćama u razvoju, samo jedno dijete može biti dijete s težim tjelesnim, intelektualnim, senzoričkim, komunikacijskim ili višestrukim teškoćama u razvoju kod kojeg je utvrđena takva razina funkcioniranja koja zahtijeva veću stručnu potporu.

(4) Ako je udomitelj samac, može skrbiti o najviše dvoje djece, odnosno o jednom djetetu s težim tjelesnim, intelektualnim, osjetilnim, komunikacijskim ili višestrukim teškoćama u razvoju kod kojeg je utvrđena takva razina funkcioniranja koja zahtijeva veću stručnu potporu.

(5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, samac koji je srodnički udomitelj može skrbiti o većem broju djece ako je to u njihovom najboljem interesu i ako za to ispunjava propisane uvjete, uz prethodnu suglasnost Centara udomitelja.

Članak 26.

(1) U udomiteljskoj obitelji mogu biti smještena najviše četiri odrasla korisnika.

(2) Iznimno, u udomiteljskoj obitelji može biti smješteno i više od četiri odrasla korisnika ako se radi o odraslom korisniku hitnog ili povremenog udomiteljstva, koja ispunjava propisane uvjete, uz prethodnu suglasnost Centara udomitelja.

(3) Broj korisnika iz stavka 1. ovoga članka umanjuje se za broj osoba s kojima udomitelj i drugi članovi udomiteljske obitelji žive i imaju sklopljen ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju.

(4) Ako udomitelj živi sam, može imati na smještaju najviše dva odrasla korisnika, odnosno samo jednog odraslog korisnika s težim invaliditetom.

(5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, samac koji je srodnički udomitelj može skrbiti na smještaju o većem broju odraslih osoba ako je to u njihovom najboljem interesu i ako za to ispunjava propisane uvjete, uz prethodnu suglasnost Centara udomitelja.

Glava V. DAVANJE, OBNOVA, PRIVREMENO UKIDANJE I PRESTANAK DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

1. DAVANJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

Članak 27.

(1) Svaka osoba koja se želi baviti udomiteljstvom podnosi zahtjev za davanje dozvole za obavljanje udomiteljstva ustrojbenoj jedinici Centara prema mjestu svojeg prebivališta.

(2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka podnosi zahtjev na obrascu propisanom pravilnikom iz članka 21. ovoga Zakona, uz koji prilaže pisanu suglasnost članova obitelji za obavljanje udomiteljstva i drugu dokumentaciju koju Centar ne može pribaviti po službenoj dužnosti.

(3) Nakon zaprimanja zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka, Centar udomitelja utvrđuje ispunjava li osoba iz stavka 1. ovoga članka i članovi njezine obitelji uvjete iz članka 18., 20. i 21. ovoga Zakona te postoji li koja zapreka iz članka 19. ovoga Zakona.

Članak 28.

(1) Na osnovi utvrđenoga činjeničnog stanja, Tim za udomiteljstvo Centara udomitelja daje stručnu ocjenu o ispunjavanju propisanih uvjeta ovim Zakonom i pravilnikom iz članka 21. ovoga Zakona, te ima li osoba iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona i članovi njezine obitelji sposobnosti za obavljanje udomiteljstva.

(2) Kod davanja stručne ocjene iz stavka 1. ovoga članka, Tim za udomiteljstvo Centara udomitelja razmatra i procjenjuje motive osobe i članova njegove obitelji za obavljanje udomiteljstva, odnose u obitelji te njihov utjecaj na prihvaćanje korisnika u obitelj kao zamjensku obitelj te njihove psihofizičke sposobnosti, vodeći brigu o svim činjenicama koje bi mogle utjecati na zadovoljavanje potreba i najbolji interes korisnika.

(3) Tim za udomiteljstvo Centara udomitelja tijekom postupka procjene utvrđuje i primjerenost životnih uvjeta obitelji, a posebno prostora i opreme namijenjene korisniku udomiteljstva, propisane pravilnikom iz članka 21. ovoga Zakona.

(4) Tim za udomiteljstvo Centara udomitelja, tijekom postupka po potrebi uzima u obzir i potvrde, mišljenja ili preporuke pružatelja socijalnih usluga i drugih tijela u lokalnoj zajednici.

Članak 29.

(1) Tim za udomiteljstvo Centra udomitelja nakon davanja stručne ocjene iz članka 28. stavka 1. ovoga Zakona određuje udomitelju, njegovom bračnom/izvanbračnom drugu ili drugom odraslom članu udomiteljske obitelji obvezu osposobljavanja.

(2) Nakon uspješno završenog osposobljavanja iz stavka 1. ovoga članka u roku od osam dana Centar udomitelja donosi rješenje o davanju dozvole za obavljanje udomiteljstva kojim utvrđuje broj i vrstu korisnika te vrstu ili vrste udomiteljstva, osobi iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona kao udomitelju i njegovoj obitelji.

(3) Centar daje udomitelju dozvolu za rad na vrijeme od pet godina za obavljanje određene vrste udomiteljstva te ga po službenoj dužnosti upisuje u registar udomitelja.

(4) Iznimno, ako tijekom osposobljavanja Tim za udomiteljstvo procijeni da osoba ni uz osposobljavanje nema sposobnosti za pružanje udomiteljske skrbi i obavljanje udomiteljstva, Centar će rješenjem odbiti zahtjev za davanje dozvole za obavljanje udomiteljstva.

Članak 29.a

(1) Srodniku djeteta Centar na čijem području mjesne nadležnosti srodnička udomiteljska obitelj ima prebivalište, donosi rješenje o davanju dozvole za obavljanje udomiteljstva na temelju pisanog i obrazloženog mišljenja Centra na čijem području mjesne nadležnosti ima prebivalište djeteta, ako je takva vrsta udomiteljstva u najboljem interesu djeteta.

(2) Nakon donošenja rješenja iz stavka 1. ovoga članka udomitelj, njegov bračni/izvanbračni drug ili drugi odrasli član udomiteljske obitelji dužan je završiti obvezno osposobljavanje u roku koji odredi Centar.

2. OBNOVA DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

Članak 30.

(1) Udomitelj koji želi obnoviti dozvolu obavezan je podnijeti nadležnom Centaru zahtjev za obnovu dozvole najkasnije 60 dana prije isteka roka od pet godina, a Centar je obavezan u roku od 60 dana provesti postupak obnove dozvole.

(2) Do okončanja postupka iz stavka 1. ovoga članka ostaje na snazi ranija dozvola

(3) Ukoliko udomitelj iz stavka 1. ovoga članka ne želi obnoviti dozvolu, obavezan je o tome obavijestiti Centar udomitelja najkasnije 60 dana prije isteka roka od pet godina, kako bi zajedno osigurali uvjete za prevladavanje teškoća smještenih korisnika kod odlaska u drugu udomiteljsku obitelj ili njihovog zbrinjavanja na drugi način, u skladu s individualnim planom korisnika.

(4) Do okončanja postupka iz stavka 3. ovoga članka ostaje na snazi ranija dozvola, a Centar udomitelja izvršit će po službenoj dužnosti upis brisanja udomitelja iz stavka 3. ovoga članka u registar udomitelja.

Članak 31. - brisan

3. PRESTANAK DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

Članak 32.

(1) Dozvola za obavljanje udomiteljstva prestaje po sili zakona:

- istekom roka na koji je dana dozvola i ako udomitelj nije podnio zahtjev za obnovu dozvole, i
- smrću udomitelja.

(2) Dozvola za obavljanje udomiteljstva prestaje i danom pravomoćnosti rješenja o prestanku dozvole za obavljanje udomiteljstva, na zahtjev udomitelja te u drugim slučajevima propisanim ovim Zakonom.

(3) Centar donosi rješenje o prestanku dozvole za obavljanje udomiteljstva prije isteka roka za koji je dozvola dana ako:
– udomitelj obavlja udomiteljstvo protivno interesima korisnika,

- nastupe neki od razloga koji dovode do nemogućnosti obavljanja udomiteljstva propisanih odredbama ovoga Zakona jer udomitelj više ne ispunjava propisane uvjete,
- udomitelj bez opravdanih razloga ne primi na smještaj korisnika kojeg mu je uputio Centar iako je sudjelovao u izradi njegovog individualnog plana promjene i suglasio se s njegovim smještajem,
- prestane potreba za smještajem korisnika u srodničku udomiteljsku obitelj, ako ta obitelj obavlja samo srodničko udomiteljstvo.

(4) Centar udomitelja može donijeti privremeno rješenje za obavljanje udomiteljstva odraslom članu udomiteljske obitelji umrlog udomitelja iz stavka 1. podstavka 2. ovoga članka na njegov zahtjev kojim se uređuju njegova prava i obveze za obavljanje udomiteljstva do donošenja rješenja o davanju dozvole za obavljanje udomiteljstva.

Upis brisanja iz registra udomitelja

Članak 33.

(1) U svim slučajevima prestanka dozvole za obavljanje udomiteljstva, Centar će po službenoj dužnosti izvršiti upis brisanja udomitelja iz registra udomitelja.

(2) Upis brisanja iz registra udomitelja provodi se:

- ako udomitelju rješenjem prestane dozvola za obavljanje udomiteljstva, kada to rješenje postane izvršno,
- ako je istekao rok na koji je dana dozvola, s posljednjim danom roka važenja dozvole,
- ako prestane srodničko udomiteljstvo, s danom prestanka smještaja korisnika srodničkog udomiteljstva, ako udomitelj ne podnese zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje druge vrste udomiteljstva te
- s danom smrti udomitelja.

Glava VI. UDOMITELJSKI UGOVOR

Članak 34.

(1) Udomiteljski ugovor je ugovor o međusobnim pravima i obvezama koji sklapaju Centar udomitelja i udomitelj u pisanom obliku nakon što postane izvršna dozvola za obavljanje udomiteljstva, a prije smještaja prvog korisnika kojega na temelju rješenja smjesti Centar.

(2) Udomiteljskim ugovorom uređuje se:

- rok od pet godina na koji se udomiteljski ugovor sklapa,
- vrsta udomiteljstva za koju je ugovor sklopljen,
- vrsta i opseg usluga koje su udomitelj i udomiteljska obitelj obvezni osigurati smještenim korisnicima,
- prava i obveze ugovornih strana,
- visina naknade za korisnika i način plaćanja,
- udomiteljska naknada,
- uvjeti za otkaz ugovora i druga prava i obveze ugovornih strana.

Članak 35.

Ugovorni odnos iz članka 34. ovoga Zakona prestaje:

- smrću udomitelja,
- istekom roka na koji je sklopljen,
- otkazom ugovora,
- zbog neizvršavanja zakonskih i ugovornih obveza te
- drugih razloga zbog kojih se ugovorne obveze više ne mogu izvršavati.

Glava VII. UDOMITELJSKA NAKNADA I NAKNADA ZA USLUGE SMJEŠTAJA I DRUGE POTREBE KORISNIKA

1. UDOMITELJSKA NAKNADA

Članak 36.

- (1) Visina udomiteljske naknade ovisi o broju i vrsti smještenih korisnika.
- (2) Osnovica na temelju koje se utvrđuje iznos udomiteljske naknade jednaka je osnovici na temelju koje se utvrđuje iznos pomoći za uzdržavanje.
- (3) Visina udomiteljske naknade izračunava se u postotku od osnovice iz stavka 2. ovoga članka.
- (4) Visina udomiteljske naknade, ovisno o posebnim uslugama udomitelja pruženim korisniku, određuje se u većem iznosu od iznosa udomiteljske naknade, u skladu s odlukom iz stavka 5. ovoga članka.
- (5) Odluku o mjerilima i kriterijima za utvrđivanje visine udomiteljske naknade donosi ministar.
- (6) Udomitelj koji obavlja srodničko udomiteljstvo nema pravo na udomiteljsku naknadu.

2. ISPLATA UDOMITELJSKE NAKNADE

Članak 37.

- (1) Udomiteljska naknada počinje se obračunavati s prvim danom smještaja korisnika u udomiteljsku obitelj, koji je naveden u rješenju Centara korisnika, a pri izračunu smatra se da mjesec ima 30 dana.
- (2) Udomiteljsku naknadu Centar korisnika utvrđuje rješenjem o smještaju.
- (3) Udomiteljska naknada prestaje se obračunavati s posljednjim danom smještaja korisnika.
- (4) Iznimno od stavka 1. i 3. ovoga članka, udomitelju koji pruža usluge hitnog udomiteljstva za najviše 30 dana udomiteljstva, naknada se isplaćuje za puni mjesec bez obzira na trajanje smještaja tijekom mjeseca.
- (5) Udomiteljska naknada ne smatra se plaćom niti drugim prihodom koji podliježe plaćanju poreza.
- (6) Udomiteljsku naknadu korisnika povremenoga udomiteljstva koji je na stalnom smještaju u domu socijalne skrbi, udomitelju isplaćuje dom socijalne skrbi.

3. NAKNADA ZA USLUGE SMJEŠTAJA I DRUGE POTREBE KORISNIKA

Članak 38.

- (1) Visinu naknade za usluge smještaja i druge potrebe korisnika udomiteljstva s obzirom na dob i zdravstveni status korisnika utvrđuje se odlukom koju donosi ministar, u skladu s metodologijom za formiranje cijena usluga smještaja u udomiteljskoj obitelji propisanom pravilnikom u djelatnosti socijalne skrbi.
- (2) Iznos naknade iz stavka 1. ovoga članka razmjeran je trajanju i opsegu usluga smještaja korisnika u udomiteljskoj obitelji.
- (3) Naknada iz stavka 1. ovoga članka ne smatra se plaćom niti drugim prihodom koji podliježe plaćanju poreza.
- (4) Naknadu iz stavka 1. ovoga članka obračunava i plaća Centar korisnika koji je donio rješenje o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji, a naknada se obračunava s prvim danom smještaja i prestaje s posljednjim danom smještaja korisnika.
- (5) Naknadu iz stavka 1. ovoga članka korisniku povremenoga udomiteljstva koji je na stalnom smještaju u domu socijalne skrbi, udomitelju isplaćuje dom socijalne skrbi.

Članak 39.

Brisan.

Glava VII. OBVEZE, ODGOVORNOSTI I PRAVA UDOMITELJA, CENTARA I TIMA ZA UDOMITELJSTVO

Članak 40.

- (1) Centar korisnika donosi rješenje o pravu na usluge skrbi izvan vlastite obitelji u udomiteljsku obitelj.
- (2) Uz rješenje se prilaže i njegov je sastavni dio individualni plan promjena korisnika.
- (3) Na postupak upućivanja korisnika na smještaj ili boravak u udomiteljsku obitelj primjenjuju se odredbe Zakona o socijalnoj skrbi, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

1. OBVEZE UDOMITELJA

Opće obveze udomitelja

Članak 41.

- (1) Udomitelj i udomiteljska obitelj pružaju djetetu ili odrasloj osobi koja im je upućena na smještaj, usluge prihvata, stanovanja, prehrane, nabave odjeće i obuće, održavanja osobne higijene, brige o zdravlju i njegu, čuvanja, odgoja, organiziranja slobodnog vremena, prijevoza te druge usluge ovisno od potrebama djeteta ili odrasle osobe.
- (2) Udomitelj je obavezan:
  - izvršiti pripremu sebe i obitelji za prihvata korisnika, u suradnji sa Centarom,
  - sudjelovati u izradi individualnog plana promjene prije i za vrijeme smještaja korisnika,
  - omogućiti da prilagodba korisnika u obitelji bude što kraća te da ponašanje svih članova udomiteljske obitelji prema korisniku bude odgovarajuće i brižno,
  - korisniku pružati pomoć u prilagodbi na novu zajednicu,
  - pružati korisniku sve vrste usluga i u opsegu navedenom u rješenju o priznavanju prava na usluge skrbi izvan vlastite obitelji u udomiteljsku obitelj Centara, sukladno ugovornim obvezama iz udomiteljskog ugovora,
  - korisnika pravilno njegovati i pružati mu primjeren smještaj, prehranu, odjeću i obuću te potrebne osobne i druge potrepštine,
  - skrbiti za očuvanje i unapređenje zdravlja korisnika te mu osigurati odgovarajuću zdravstvenu skrb u okviru primarne i specijalističke zdravstvene zaštite te prema potrebi i uputi stručnjaka omogućiti uključivanje u programe psihosocijalne rehabilitacije,
  - skrbiti da korisnik stekne određeno profesionalno zvanje i pomoći mu u traženju odgovarajućeg zaposlenja,
  - pripremiti korisnika za povratak u vlastitu obitelj ili za odlazak kod drugog pružatelja smještaja ili za samostalan život.
- (3) Udomitelj je obavezan postupati po uputama Centara korisnika i Centara udomitelja i drugih pružatelja socijalnih i drugih usluga, te poduzimati mjere utvrđene individualnim planom promjene korisnika.
- (4) Udomitelj je obavezan voditi evidenciju i dokumentaciju o svim važnim životnim okolnostima korisnika te redovito i po potrebi izvješćivati Centar korisnika a najmanje dva puta godišnje, te po potrebi i druge pružatelje socijalnih usluga, na način i prema obrascu čiji sadržaj pravilnikom iz članka 21. ovoga Zakona propisuje ministar.
- (5) Udomitelj je obavezan omogućiti i poticati kontakte korisnika s vlastitom obitelji, drugim srodnicima te ostalim bliskim osobama u skladu s individualnim planom promjene i odlukama nadležnih tijela, u skladu s najboljim interesima korisnika.
- (6) Udomitelj je obavezan osigurati zaštitu dostojanstva, osobni integritet i tajnosti podataka o korisniku.
- (7) Udomitelj, njegov bračni/izvanbračni drug ili drugi odrasli član udomiteljske obitelji je obavezan najmanje jedanput godišnje, a na prijedlog Tima za udomiteljstvo i po potrebi češće, sudjelovati u edukacijama koje provodi nadležni Centar udomitelja.

Prava udomitelja

Članak 42.

Udomitelj ima pravo:

- na osobni dignitet i privatnost,
- biti uključeni kao ravnopravni članovi stručnog tima Centara,

- biti upoznati sa svim informacijama o korisniku koji dolazi u njihov dom i ranijem obiteljskom životu te za vrijeme trajanja brige o udomljenom korisniku,
- sudjelovati u izradi individualnog plana promjene i imati saznanja o ciljevima plana za udomljenog korisnika,
- na sigurnost članova vlastite obitelji,
- na stručnu pomoć u svladavanju poteškoća pri prijemu i odlasku korisnika koje je bilo smješteno u njihovu obitelj,
- biti upoznati sa svim postupcima vezanima uz njihovu ulogu udomitelja,
- na potporu u obavljanju udomiteljske djelatnosti kroz redovitu superviziju,
- na osposobljavanje i edukacije organizirane od strane Centara ili drugih pružatelja usluga,
- na pristup drugim oblicima potpore u brizi za korisnika u njihovom domu, uključujući pravodobnu pomoć stručnih radnika Centara ili drugih pružatelja usluga,
- na evaluaciju i povratnu informaciju o njihovoj ulozi zamjenske obitelji.

2. POSEBNE ODREDBE O UDOMITELJSTVU ZA DJECU

Članak 43.

- (1) Centar ili drugi pružatelj socijalnih usluga planski priprema dijete koje se udomljuje i njegovu obitelj za skrb izvan vlastite obitelji, u skladu s njegovim individualnim planom promjene, osim u slučaju hitnog udomiteljstva, kada utvrđuje plan najkasnije u roku od osam dana od dana smještaja korisnika.
- (2) Izbor udomiteljske obitelji mora odgovarati djetetovim potrebama.
- (3) Centar u suradnji s roditeljima/skrbnicima i djetetom prvenstveno bira udomitelja iz kruga srodnika ili drugih osoba bliskih djetetu, u njegovom mjestu prebivališta, uvijek kada je to moguće.
- (4) Djetetu ili mlađoj punoljetnoj osobi na redovitom školovanju Centar mora osigurati više vrsta usluga, u skladu s utvrđenim potrebama u individualnom planu promjene.
- (5) Djeci s teškoćama u razvoju ili problemima u ponašanju udomitelj osigurava potrebnu skrb i omogućava pružanje specijaliziranih usluga kod drugih pružatelja usluga na temelju rješenja Centara korisnika.
- (6) Stručni radnici Centara korisnika i udomitelj zajedno planiraju i pripremaju odlazak djeteta/mlade osobe iz udomiteljske obitelji radi povratka u vlastitu obitelj, radi posvojenja, za samostalan život, za smještaj u drugu udomiteljsku obitelj ili kod drugog pružatelja usluga smještaja, radi postepene prilagodbe na nove uvjete života.

Posebne obveze udomitelja za djecu

Članak 44.

- (1) Udomitelj djeteta obavezan je:
  - udomljeno dijete pravilno njegovati, odgajati i pružati mu primjeren smještaj, osigurati primjerenu prehranu, odjeću i obuću, te se brinuti o djetetovom zdravlju,
  - udomljenom djetetu osigurati školske i osobne potrepštine, primjerene igračke, osnovnu športsku i drugu opremu prosječne vrijednosti za različite aktivnosti,
  - brinuti se za pravilan odnos udomljenog djeteta prema učenju i radu, poticati ga na rad i stjecanje radnih navika te skrbiti da udomljeno dijete stekne određeno profesionalno zvanje,
  - pomoći djetetu kod oblikovanja vlastitog identiteta, poticati razvoj njegovih sposobnosti i organizirati provođenje slobodnog vremena,
  - uključivati udomljeno dijete u život lokalne zajednice sukladno njegovim potrebama i interesima,
  - omogućiti i poticati kontakte te susrete i druženja između djeteta i roditelja te drugih članova vlastite obitelji, sukladno odluci nadležnog tijela i najboljem interesu djeteta.
- (2) Sva važnija pitanja oko brige i odgoja udomljenog djeteta udomitelj mora uređivati sporazumno s njegovim roditeljima, skrbnikom ili zakonskim zastupnikom, Centarom udomljenog djeteta, Centarom udomitelja i pružateljem drugih usluga.

3. POSEBNE ODREDBE O UDOMITELJSTVU ZA ODRASLE

Posebne obveze udomitelja za odrasle osobe

Članak 45.

(1) Udomitelj odrasle osobe obvezan je:

- osigurati udomljenoj odrasloj osobi zadovoljavanje svakodnevnih i posebnih potreba te ga poticati na usvajanje određenih vještina s obzirom na njezine preostale sposobnosti, a radi njezinog samostalnog zbrinjavanja,
- poticati radno-okupacijske aktivnosti u skladu s razinom funkcioniranja i interesima odrasle osobe, poticati rekreacijske aktivnosti te kulturno-zabavne aktivnosti,
- uključivati udomljenu odraslu osobu u život lokalne zajednice sukladno njezinim potrebama i mogućnostima,
- omogućiti i poticati kontakte te susrete i druženja između odrasle osobe i članova njegove obitelji te drugih srodnika i prijatelja.

(2) Sva važnija pitanja oko brige za udomljenu odraslu osobu udomitelj mora uređivati sporazumno sa Centarom korisnika i Centarom udomitelja, drugim pružateljima usluga te članovima vlastite obitelji korisnika, uvijek kada je to moguće.

4. STRUČNA POTPORA UDOMITELJSTVU

Članak 46.

Udomiteljskoj obitelji i udomljenom korisniku usluge stručne potpore pružaju: Centar korisnika, Tim za udomiteljstvo Centara udomitelja, domovi socijalne skrbi, udruge i druge organizacije civilnog društva, vjerske zajednice i druge pravne i fizičke osobe koje pružaju usluge stručne pomoći u obitelji, rane intervencije, savjetovanja i pomaganja u obitelji i druge usluge u obitelji i lokalnoj zajednici sukladno posebnom propisu.

5. OBVEZE I ODGOVORNOSTI CENTARA

Članak 47.

(1) Ravnatelj i stručni radnici Centara obvezni su aktivno promicati razvoj udomiteljstva u skladu s utvrđenim potrebama na području svoje mjesne nadležnosti i organizirati i provoditi osposobljavanje i edukacije za udomitelje.

(2) Svim zainteresiranim osobama za obavljanje udomiteljstva Tim za udomiteljstvo i drugi stručni radnici Centara obvezni su dati informacije o svrsi, uvjetima i načinu obavljanja udomiteljstva te pravima i obvezama udomitelja.

(3) Centar udomitelja obvezan je za sve udomitelje na području svoje mjesne nadležnosti najmanje jednom godišnje organizirati kraće edukacije, poticati i organizirati grupni rad za udomitelje, te pružati potporu njihovom organiziranju.

Članak 48.

(1) Centar koji je uputio na smještaj korisnika obvezan je:

- u izradu individualnog plana promjene uključiti izabranog udomitelja te korisnika, članove Tima za udomiteljstvo Centara udomitelja, roditelja, skrbnika te po potrebi i druge članove obitelji korisnika koja se udomljuje,
- upoznati udomiteljsku obitelj tijekom izrade individualnog plana promjene s osobinama korisnika koji će biti smješten, njegovim dotadašnjim životom, zdravstvenim stanjem i potrebama, problemima koji postoje i koji se mogu očekivati te s ciljevima koji se žele postići individualnim planom promjene,
- pravodobno osigurati udomitelju dokumente u svezi s prijavom boravišta i ostvarivanja zdravstvene zaštite korisnika,
- osigurati materijalnu potporu priznavanjem prava na novčane naknade udomitelju za dodatne troškove koje on ima za smještenog korisnika, a nisu pokriveni naknadom iz članka 38. ovoga Zakona,
- pratiti ispunjavanje obveza udomitelja utvrđenih individualnim planom promjena te redovito obilaziti udomiteljsku obitelj i kontaktirati s korisnikom.

(2) Ako na području svoje mjesne nadležnosti Centar ne može naći odgovarajućeg udomitelja ili ako smještaj korisnika na tom području ne bi bio u njegovom interesu, Centar će uputiti korisnika na smještaj kod udomitelja na području najbližeg Centra, od kojeg će prethodno zatražiti pisano mišljenje o upućivanju korisnika na smještaj.

(3) Centar koji je smjestio korisnika u udomiteljsku obitelj izvan područja svoje mjesne nadležnosti, obavezan je dostaviti i Centaru udomitelja rješenje o priznatom pravu na skrb izvan vlastite obitelji s individualnim planom promjene.

Članak 49.

(1) Centar korisnika obavezan je postupati tako da se u svim slučajevima i na najbolji način ostvaruje najbolji interes korisnika i svrha udomiteljstva.

(2) Voditelj individualnog plana promjene udomljenog korisnika planira i predlaže odgovarajuće postupanje i stručnu pomoć korisniku te neposredno prati udomljenog korisnika u udomiteljskoj obitelji, uz pomoć članova stručnog tima.

(3) Individualni plan promjene korisnika sastavlja se u pisanom obliku i sadrži dobro planirane ciljeve, način praćenja i preispitivanja, rokove i nositelje aktivnosti kojima se ostvaruje svrha smještaja u udomiteljsku obitelj te ga je potrebno dopunjavati i po potrebi mijenjati, a najmanje jedanput godišnje.

(4) Nakon smještaja korisnika u udomiteljsku obitelj voditelj individualnog plana promjene za korisnika mora koordinirati provođenje plana u suradnji s Timom za udomiteljstvo Centara udomitelja, korisnikom i njegovom obitelji, a po potrebi i s drugim pravnim i fizičkim osobama.

(5) Osobe iz stavka 4. ovoga članka sudjeluju u provedbi i praćenju individualnog plana promjene i po potrebi se sastaju, preispituju plan i utvrđuju nove ciljeve i buduće mjere za udomljenog korisnika.

(6) Stručni radnik Centara korisnika prati prilike udomljenog djeteta putem posjeta najmanje jedanput tjedno u prvom mjesecu smještaja, jedanput mjesečno nakon mjeseca smještaja te nadalje najmanje jedanput u tri mjeseca tijekom smještaja, putem razgovora u Centaru udomitelja, posjeta školi i suradnjom s drugim pravnim i/ili fizičkim osobama koje sudjeluju u ostvarivanju njegovog individualnog plana promjene.

(7) Stručni radnik Centara korisnika prati prilike udomljene odrasle osobe putem posjeta najmanje jedanput u prvom mjesecu smještaja te nadalje najmanje jedanput u četiri mjeseca tijekom smještaja, a po potrebi i češće.

(8) Ako Centar korisnika, Centar udomitelja ili druge osobe iz stavka 4. ovoga članka utvrde da udomitelj postupava suprotnosti s interesima udomljenog korisnika, Centar korisnika obavezan je pokrenuti po službenoj dužnosti postupak za prestanak smještaja korisnika.

(9) Centar udomitelja dužan je pratiti obavljanje udomiteljstva na području svoje mjesne nadležnosti.

(10) Centar organizira dežurni telefon za udomitelje i udomljene korisnike, u čijem radu sudjeluju stručni radnici Centra.

Članak 50.

(1) Centar udomitelja i Centar korisnika, nakon donošenja rješenja o prestanku prava na skrb izvan vlastite obitelji, zajednički pripremaju udomiteljsku obitelj za povratak korisnika u vlastitu obitelj ili za samostalan život.

(2) U slučaju da Centar udomitelja i Centar korisnika utvrde da je korisnika potrebno uputiti na smještaj u drugu udomiteljsku obitelj, sukladno promjenama u individualnom planu korisnika, zajedno s udomiteljem pripremaju korisnika na odlazak iz obitelji i prihvat u novoj udomiteljskoj obitelji.

(3) Ako je udomljenom korisniku nakon navršene 18. godine života, radi školovanja i najduže godinu dana nakon završetka školovanja ako se ne može zaposliti, potrebno osigurati ostanak na smještaju u udomiteljskoj obitelji, obveza je Centara udomitelja i Centara korisnika da zajedno s udomiteljem i udomljenim korisnikom preispitaju planirane ciljeve te da li je daljnji ostanak u udomiteljskoj obitelji u njegovom najboljem interesu.

(4) Mladim osobama na smještaju u udomiteljskim obiteljima Centar korisnika obavezan je zajedno s udomiteljem pružiti potporu za uključivanje u samostalan život.

(5) Nakon prestanka smještaja u udomiteljskoj obitelji mladim osobama Centar udomitelja i Centar korisnika obvezni su osigurati praćenje i potporu, kao i kontakt s udomiteljskom obitelji i potporu za uključivanje u lokalnu zajednicu.

Tim za udomiteljstvo

Članak 51.

(1) Tim za udomiteljstvo ili stručni radnici koji obavljaju poslove udomiteljstva Centra udomitelja sudjeluju u procjeni potreba, izboru i pripremi udomitelja, praćenju pružanja usluga i osposobljavanja udomitelja te daje stručnu pomoć, potporu i superviziju udomiteljima na području svoje mjesne nadležnosti.

(2) Tim za udomiteljstvo obavlja sljedeće poslove:

– određuje prioritete i procjenjuje zajedno s udomiteljem resurse lokalne zajednice te pruža pomoć i potporu udomitelju u socijalnom uključivanju korisnika,

– provodi osposobljavanje udomitelja prije smještaja prvog korisnika i davanja dozvole za obavljanje udomiteljstva u trajanju od 40 sati, utvrđuje motivaciju i provodi selekciju udomitelja,

- organizira i provodi redovitu godišnju edukaciju i povremene grupe potpore udomiteljima, a obvezno daje stručnu potporu udomitelju,
  - informira sve zainteresirane osobe o udomiteljstvu, surađuje s udrugama i drugim organizacijama civilnog društva, školama, sredstvima javnog informiranja i drugim ustanovama u promicanju udomiteljstva u zajednici i organiziranju edukacija za udomitelje,
  - vodi registar udomitelja prema vrstama udomiteljstva, broju i vrsti korisnika, upisuje sve promjene i o tome jednom mjesečno šalje Ministarstvu izvješće,
  - surađuje s mobilnim timovima stručnih radnika domova socijalne skrbi i drugih registriranih pružatelja socijalnih usluga i osigurava njihovo sudjelovanje u provođenju edukacija za udomiteljstvo,
  - provodi osposobljavanje i edukacije za bračnog/izvanbračnog druga udomitelja ili drugog odraslog člana udomiteljske obitelji.
- (3) U promidžbi udomiteljstva, u suradnji s Timom za udomiteljstvo, sudjeluju organizacije civilnog društva kroz provođenje programa za udomitelje i udomljene korisnike, njihovu integraciju u zajednicu i sudjelovanjem u programima edukacija.
- (4) U aktivnostima iz stavka 4. ovoga članka sudjeluju i volonteri sukladno uvjetima propisanim zakonom koji regulira volonterstvo, prema procjeni i uz suglasnost Tima za udomiteljstvo.

Glava IX. PRAVA I OBVEZE KORISNIKA UDOMITELJSTVA

1. OBVEZE KORISNIKA UDOMITELJSTVA

Članak 52.

- (1) Korisnik udomiteljstva u skladu s individualnim planom promjene obvezan je aktivno sudjelovati u ostvarivanju odabranih ciljeva, izvršavati preuzete obveze i inicirati preispitivanje svojega individualnog plana promjene u slučaju novih okolnosti koje utječu na njegovo provođenje.
- (2) Korisnik udomiteljstva obvezan je poštivati pravila obiteljskog života u udomiteljskoj obitelji i pravila ponašanja prema udomitelju i drugim korisnicima.
- (3) Ukoliko nastanu problemi u odnosima korisnika s udomiteljem oko svakodnevnih obveza, načina korištenja slobodnog vremena, u komunikaciji s članovima vlastite obitelji, brizi korisnika o svome zdravlju, u kontaktima s lokalnom zajednicom i slično, korisnik je obvezan uspostaviti suradnju s udomiteljem i sporazumno s njim i voditeljem njegovog individualnog plana promjene nastojati riješiti nastale probleme.

2. PRAVA UDOMLJENOG DJETETA I ODRASLE OSOBE

Članak 53.

- (1) Dijete koje je udomljeno ima pravo:
- u skladu sa svojom dobi, biti informirano o svim fazama postupka odlaska iz vlastite obitelji, te biti pripremljeno na smještaj u udomiteljsku obitelj,
  - sudjelovati u donošenju odluka koje utječu na njegov život,
  - primati kontinuiranu emocionalnu pomoć i potporu udomitelja usmjerenu na razumijevanje i prihvaćanje razloga trenutne ili trajne nemogućnosti njegovih roditelja da skrbe o njemu,
  - na odnos privrženosti i emocionalne bliskosti s udomiteljima, kroz međusobnu povezanost s udomiteljskom obitelji, te drugim osobama važnim u njegovom životu,
  - na odgoj, obrazovanje, razvijanje vještina, te profesionalno usmjerenje koje će ga pripremiti za kvalitetan život,
  - na dostupnost usluga i programa potpore, uključujući dostupnost specijaliziranih edukacija za unapređenje znanja i vještina, kako bi mogao ostvariti svoje pune potencijale,
  - na kontinuiranu skrb, ljubav, prihvaćanje i poštovanje kao jedinstvenom ljudskom biću, te potporu u razvijanju vlastitog identiteta i povjerenja u vlastitu vrijednost,
  - na privatnost i pristup službenim informacijama i dokumentaciji vezanoj za njegovu obitelj,

- na poštovanje dostojanstva i sigurnosti, te zaštitu od povreda, tjelesnog ili psihičkog nasilja, i drugih oblika zlostavljanja i izrabljivanja,
  - na dostupnost usluga službi koje djeluju za dobrobit djeteta,
  - na kontakte i održavanje trajne i redovite veze s članovima vlastite obitelji, ukoliko to nije u suprotnosti s njegovim najboljim interesom,
  - biti informirano i pripremljeno na prestanak smještaja, uključujući savjetovanje i pomoć,
  - na pritužbu voditelju njegovog individualnog plana promjene, timu za udomiteljstvo ili ravnatelju nadležnog Centara.
- (2) Centar može organizirati Vijeće udomljene djece i mladih na području svoje mjesne nadležnosti, koje promiče njihove interese i prava na obiteljski život i uključivanje u zajednicu, a Odlukom o organiziranju Vijeća udomljene djece i mladih određuje se njegov sastav te sadržaj i način rada.
- (3) Odrasla osoba koja je udomljena ima pravo:
- biti informirana o svim fazama postupka odlaska iz vlastite obitelji i pripremljena na smještaj u udomiteljsku obitelj,
  - na međusobnu povezanost s udomiteljskom obitelji te drugim osobama važnim u njezinom životu,
  - na dostupnost usluga i programa potpore u lokalnoj zajednici,
  - na kontinuiranu skrb, prihvaćanje i poštovanje dostojanstva od strane udomitelja i članova udomiteljske obitelji,
  - na sigurnost te zaštitu od povreda, tjelesnog ili psihičkog nasilja i drugih oblika zlostavljanja i izrabljivanja,
  - na privatnost i pristup osobnoj dokumentaciji te informacijama vezanim za vlastitu obitelj,
  - na kontakte i održavanje trajne i redovite veze s članovima vlastite obitelji, ukoliko to nije u suprotnosti s njezinim najboljim interesom,
  - na pritužbu voditelju njegovog individualnog plana promjene, timu za udomiteljstvo ili ravnatelju nadležnog Centara.
- (4) Centar potiče organiziranje zajedničkih sastanaka odraslih osoba koji su korisnici udomiteljstva na području svoje mjesne nadležnosti, radi promicanja njihovih interesa i prava na uključivanje u zajednicu u suradnji s organizacijama civilnog društva i drugim pružateljima usluga.

Glava X. OSPOSOBLJAVANJE I EDUKACIJE

Članak 54.

- (1) Centar udomitelja provodi obvezno osposobljavanje i propisane edukacije udomitelja.
- (2) Osposobljavanje za obavljanje udomiteljstva koje mora završiti udomitelj za djecu prije izdavanja dozvole obuhvaća sljedeća područja:
- uloga i odgovornost udomitelja,
  - odgojni postupci, načini odgoja i osnovne zadaće roditeljstva,
  - životne krize i načini funkcioniranja obitelji,
  - razvojne potrebe djeteta, odvajanje djeteta iz primarne obitelji i stvaranje bliskih veza,
  - prava, interesi i dobrobit djeteta,
  - grupa kao dinamički sustav i grupni rad,
  - zaštita djece od zlostavljanja i zanemarivanja i prepoznavanje rizika,
  - partnerski odnosi između pružatelja skrbi, pružatelja potpore udomiteljima i vlastite obitelji udomljenog djeteta,
  - komunikacijske vještine u skrbi za djecu i mlade osobe.
- (3) Osposobljavanje za obavljanje udomiteljstva koje mora završiti udomitelj za odrasle osobe prije izdavanja dozvole obuhvaća sljedeća područja:
- uloga i odgovornost udomitelja,
  - životne krize i načini funkcioniranja obitelji,
  - metode poticanja i potpore, sposobnosti i vještine za samostalnu brigu o sebi odrasle osobe,
  - komunikacijske vještine u skrbi za odraslu osobu,
  - integracija odraslih udomljenih osoba u lokalnu sredinu,
  - prepoznavanje i praćenje promjena vezanih uz proces starenja,

- partnerski odnosi između pružatelja skrbi, pružatelja potpore udomiteljima i vlastite obitelji udomljene odrasle osobe.
- (4) Osim područja iz stavka 2. i 3. ovoga članka, program za osposobljavanje udomitelja za djecu s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom sadrži i dodatna područja, propisana pravilnikom iz članka 21. ovoga Zakona.
- (5) Udomitelj mora najmanje jedanput godišnje sudjelovati u propisanim edukacijama a prema procjeni stručnog tima i na dodatnim edukacijama.
- (6) Obveza osposobljavanja i sudjelovanja u edukacijama iz stavka 5. ovoga članka odnosi se i na srodničkog udomitelja bračnog/izvanbračnog druga udomitelja ili drugog odraslog člana udomiteljske obitelji.
- (7) Centar organizira redovite godišnje edukacije u suradnji s udrugama udomitelja.
- (8) Sadržaj i trajanje osposobljavanja i edukacija udomitelja i članova udomiteljske obitelji pravilnikom iz članka 21. ovoga Zakona propisuje ministar.

Glava XI. EVIDENCIJA I REGISTAR PODATAKA

Članak 55.

- (1) Ministarstvo vodi središnji registar udomitelja u Republici Hrvatskoj.
- (2) Centari su obvezni voditi registar udomitelja i registar smještenih korisnika za područje svoje mjesne nadležnosti.
- (3) Centar vodi evidenciju izdanih dozvola za udomiteljstvo te zbirne podatke iz evidencije za područje županije dostavlja Ministarstvu u središnji registar udomitelja.
- (4) Sadržaj i način vođenja registara i evidencije iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka, pravilnikom iz članka 21. ovoga Zakona propisuje ministar.

Glava XII. NAGRADE I PRIZNANJA

Članak 56.

- (1) Na prijedlog Odbora za donošenje Odluke o dodjeli nagrade svake godine 15. svibnja, na Međunarodni dan obitelji, ministar dodjeljuje nagrade udomiteljima za izuzetne uspjehe ostvarene u promicanju i obavljanju udomiteljstva.
- (2) Odbor iz stavka 1. ovoga članka imenuje ministar.
- (3) Ministarstvo objavljuje na svojim internetskim stranicama javni poziv za prikupljanje inicijativa o kandidatima za natječaj za dodjelu nagrada iz stavka 1. ovoga članka, upućen centrima, udrugama koje se bave udomiteljstvom, vijećima udomljene djece i mladeži, korisnicima udomiteljstva i drugim zainteresiranim osobama.
- (4) Nagrade se dodjeljuju u obliku povelje.
- (5) Centri mogu dodjeljivati priznanja za obavljanje udomiteljstva za svakih deset godina pružanja usluga udomiteljstva u obliku povelje.
- (6) Ministar pravilnikom iz članka 21. ovoga Zakona uređuje način raspisivanja javnog poziva, postupak predlaganja kandidata, kriterije za dodjelu nagrada, sastav Odbora i druga pitanja važna za dodjelu nagrada te izgled povelje iz stavka 4. i 5. ovoga članka.

Glava XIII. KAZNE ODREDBE

Članak 57.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja obavlja udomiteljstvo bez važeće dozvole za obavljanje udomiteljstva (članak 29. stavak 4.).
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj udomitelj ako primi na smještaj korisnika bez rješenja Centra ili ugovora o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju propisanim ovim Zakonom (članak 25. i 26.).

Glava XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 58.

(1) Odluku o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje udomiteljske naknade iz članka 36. stavka 5. ovoga Zakona i Odluku o naknadi za usluge smještaja i druge potrebe udomljenog korisnika iz članka 38. stavka 1. ovoga Zakona, ministar će donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do donošenja Odluke iz članka 38. stavka 1. ovoga Zakona, ostaje na snazi Odluka o visini mjesečne naknade za smještaj u udomiteljsku obitelj (»Narodne novine«, br. 82/02.).

Članak 59.

(1) Udomitelj koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavlja udomiteljstvo, a ne ispunjava sve uvjete propisane ovim Zakonom, ako ima smještene korisnike te ako na smještaju ima veći broj korisnika od broja propisanog ovim Zakonom, može i nadalje obavljati udomiteljstvo i skrbiti o zatečenim korisnicima dok ti korisnici ostvaruju pravo na skrb izvan vlastite obitelji, ako je to u njihovom najboljem interesu.

(2) Postupak za davanje dozvole za obavljanje udomiteljstva po odredbama ovoga Zakona, za udomitelja iz stavka 1. ovoga članka, provest će se najkasnije u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Udomitelj iz stavka 1. ovoga članka koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavlja udomiteljstvo najmanje pet godina i ispunjava sve uvjete propisane ovim Zakonom, a ima na smještaju djecu do 7. godine života ili korisnike iz članka 16. ovoga Zakona, može podnijeti nadležnom Centaru u županiji prema mjestu svojeg prebivališta zahtjev za obavljanje profesionalnog udomiteljstva u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 60.

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se po odredbama Zakona o udomiteljstvu (»Narodne novine«, br. 79/07.).

Članak 61.

Propise za čije je donošenje ovlašten ovim Zakonom ministar će donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 62.

(1) Do stupanja na snagu pravilnika iz članka 21. ovoga Zakona ostaju na snazi, ako nisu u suprotnosti s ovim Zakonom:

- Pravilnik o stambenim, socijalnim i drugim uvjetima za obavljanje udomiteljstva (»Narodne novine«, br. 48/08.),
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije udomiteljskih obitelji, registra udomiteljskih obitelji i smještenih korisnika te sadržaja obrazaca izvješća udomitelja (»Narodne novine«, br. 48/08.),
- Pravilnik o sadržaju i trajanju osposobljavanja i edukacije udomiteljskih obitelji (»Narodne novine«, br. 48/08.).

(2) Do donošenja Odluke iz članka 36. stavka 5. ovoga Zakona primjenjuju se mjerila i kriteriji koji su na snazi na dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 63.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o udomiteljstvu (»Narodne novine«, br. 79/07.).

Članak 64.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 552-01/11-01/02

Zagreb, 15. srpnja 2011.

HRVATSKI SABOR

Prijelazne i završne odredbe iz NN 78/12:

Članak 46.

U cijelom tekstu Zakona o udomiteljstvu (»Narodne novine«, br. 90/11.) riječ: »Centar« u određenom padežu zamjenjuje se riječju: »Centar« u odgovarajućem padežu, riječ: »(licencija)« u određenom padežu briše se, a brojevi glava: »IX., X., XI. i XII.« zamjenjuju se brojevima: »VIII., IX., X. i XI.«

Članak 47.

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovoga Zakona po odredbama Zakona o udomiteljstvu (»Narodne novine«, br. 90/11.) dovršit će se po odredbama ovoga Zakona.

Centar je dužan u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona provesti postupke za usklađivanje izdanih dozvola za obavljanje udomiteljstva s ovim Zakonom.

Članak 48.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 552-01/12-01/01

Zagreb, 6. srpnja 2012.